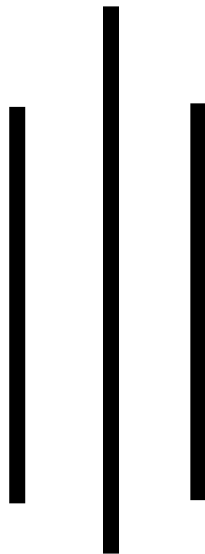

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३

ताराखोला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
अर्गल, बागलुङ

२०७३

सभामा उपस्थित सदस्यज्यूहरु, आमन्त्रित प्रमुख अतिथि, राजनीतिकदलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, कर्मचारीहरु, पत्रकार, सुरक्षाकर्मी र उपस्थित अन्य महानुभावहरु ।

यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम चौथो पटक पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु । यस सन्दर्भमा सर्वप्रथम म ऐतिहासिक महान जनयुद्ध, जनआन्दोलन तथा विभिन्न आन्दोलन लगायतका राष्ट्रिय संघर्षहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात, अज्ञात महान सहिदहरु प्रति उच्च सम्मान सहित हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु, साथै घाईते, बेपत्ता योद्धाहरुप्रति सम्मान गर्दै उहाँहरुको परिवारजनप्रति गहिरो सहानुभूति प्रकट गर्दछु ।

यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा नेपालको संविधान, दिगो विकास लक्ष्य, सोह्रौं योजना, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन र गाउँपालिकामा निर्माण भएका विभिन्न ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्डहरुको अधिनमा रही स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधिहरुबाट प्राप्त सुझाव र सहयोग, राजनीतिक परिवर्तनको लागि नेतृत्व गर्ने नेता, कार्यकर्ता, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विद्यालयका प्रधानध्यापक शिक्षक, बुद्धिजीवि, किसान, मजदुरहरु, उत्पिडीत वर्ग, जाति, क्षेत्र, लिङ्ग, समुदाय लगायत सबै सरोकारवालाहरुको सुझावहरु मार्गदर्शनको रुपमा लिएको छु । स्थानीय स्तरमा उपलब्ध प्राकृतिक स्रोत साधन, सीप, पूँजी, प्रविधि, श्रमशक्ति, सहकारी, उद्यमशीलता र स्थानीय पर्यटन तथा खनिज उद्योगलाई गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको मुख्य आधार बनाएको छु ।

विकासका सबै क्षेत्र र यस गाउँपालिकाको विकासको आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त सुझावहरुलाई रचनात्मक रुपमा आत्मसात गरेको छु । जनसहभागिता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा प्रभावकारिता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, गुणस्तरीयता एवं स्वच्छ जनसहभागिता सुनिश्चित गरिने छ ।

सभाका सदस्यहरू,

ताराखोला गाउँपालिकाको विकासको मुख्य बिन्दुमा श्रमको उपयोग, सहकारी, उत्पादन, उद्यमशीलता र स्थानीय उद्योग परिचालनार्थ अध्यक्ष नवप्रवर्तन र अनुदान साझेदारी कार्यक्रम रहेको छ । स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शनको आधारमा सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट यस सभामा नीति तथा कार्यक्रम र योजनाको छलफल हुनुको साथै चालु आर्थिक वर्षको मूल्याङ्कन, आगामी वर्षको अनुमानित आय र खर्चको ढाँचा निर्माणले यस गाउँपालिकाको “सुखी नागरिक, समृद्ध गाउँपालिका” को गन्तव्य, “कृषि, खनिज, पर्यटन र पूर्वाधार : आत्मनिर्भर र समुन्नत ताराखोलाको आधार” को सोच तथा “श्रम, सहकारी, पर्यटन, कृषि, उद्योग र पूर्वाधार- गुणस्तरीय स्वास्थ्य र शिक्षा एक घर एक रोजगार” भन्ने लक्ष्य साकार पार्न आधार तयार हुनेछ र यहाँको स्थानीय उत्पादनको भरपुर प्रयोग, प्राकृतिक स्रोत तथा सम्पदाको व्यवस्थित उपयोग, मानवीय श्रमशक्तिको समुचित परिचालन, पर्यटन क्षेत्रको विकास र विद्यमान अवस्थामा समयानुकूल प्रविधिको विकासले यहाँका बासिन्दाहरूको आर्थिक, भौतिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक विकासको साथै दैनिक जीवनस्तरमा सुधार हुने विश्वास लिएको छ ।

सभाका सदस्यहरू,

अब म चालु आर्थिक वर्षको बजेट, नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनबाट हालसम्म निम्न बमोजिमको प्रगति हासिल गरेको कुरा राख्न चाहन्छु ।

- चालु आर्थिक वर्षमा कुल आय रु ४० करोड ७५ लाख ५४ हजार विनियोजन गरिएको थियो । जसमा पुँजीगत खर्च कुल रु १७ करोड ८७ लाख र चालु खर्च सशर्त अनुदान सहित रु २२ करोड ८८ लाख ५४ हजार रहेको थियो भने हालसम्म जम्मा २३ करोड १७ लाख ९२ हजार (५६.६७ प्रतिशत) वित्तीय प्रगति भएको छ ।
- पूर्वाधार विकासका आयोजनातर्फ वडा नं. १ को प्रशासनिक भवन सम्पन्न हुनुको साथै चालु आ.व. मा ठेक्का मार्फत सञ्चालनमा आएका १० वटा आयोजनाहरू सम्पन्न हुने चरणमा छन भने मुख्यतया घुस्मेलीघाट कल्भर्ट, मर्स्याङ्गदीघाट कल्भर्ट, हरि मा.वि ट्रस निर्माण, डोसा बराहखोला सडक निर्माण, वडा नं. ५ हिमचुली आमा समुह भवन निर्माण, अर्गल साविक ७ नं. टोल विकास भवन, अमर प्रा.वि भवन, वडा नं. १

घेराबार, वडा नं. ४ मा युवावर्ष बाल विकास केन्द्र भवन र नेपाल मा.वि. छम्तु होस्टेल पदमार्ग निर्माण गरिएको छ ।

- शिक्षा क्षेत्र विकास अन्तर्गत गाउँपालिका भित्रका ६ वटा सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा गणित प्रयोगशाला स्थापना गरिएको छ । ८ वटा बालविकास केन्द्रमा शैक्षिक सामग्री सहित कक्षाकोठा व्यवस्थापन गरिएको छ । विद्यालयमा तयार गरिएको दिवा खाजा लागु गरिएको छ । उत्कृष्ट विद्यार्थी छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । ५० जना शिक्षकलाई कक्षा १ देखि ३ सम्मको एकिकृत पाठ्यक्रम कार्यन्वयन सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गरिएको छ ।
- सबै विद्यार्थीका अभिभावकहरूलाई एक दिने अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- कक्षा ५ को स्थानीय पाठ्यपुस्तक मेरो ताराखोला लेखन कार्य सम्पन्न गरी पठनपाठन शुरू गरिएको छ ।
- कक्षा ६-८ को स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।
- गाउँपालिकालाई पूर्ण खोपयुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिएको छ ।
- मातृसेवा अन्तर्गत गर्भवती महिलालाई भिडियो एक्सरे सेवा, स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने आमालाई यातायात खर्च तथा निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- नेपाल सरकारले वितरण गर्ने निःशुल्क औषधी हरेक स्वास्थ्य संस्थाबाट सहज रूपमा व्यवस्थापन तथा वितरण गरिएको छ ।
- ४५ जना मोतीबिन्दु लागेका बिरामीहरूको गाउँपालिकामा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरी शल्यक्रिया मार्फत उपचार गरिएको छ ।
- किसान सूचीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत सबै किसानहरूको तथ्याङ्क सूचीकृत गरी कृषक परिचयपत्र वितरण कार्यक्रम अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- ५ वटै वडामा डिस्पेन्सरी सहित पशुपन्छी औषधी उपचार तथा घरदैलो सेवा सञ्चालनबाट २३१७ जना कृषकले सेवा लिई हालसम्म २५६०२ पशुपंक्षीको उपचार सम्पन्न भएको छ ।

- गरिवी निवारणको लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम अन्तर्गत ३२ जना नयाँ उद्यमी सिर्जना तथा स्तरोन्नती तर्फ ४६ जना गरी ७८ जनालाई ५ समुहमा तालिम तथा प्रविधि हस्तान्तरण कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- आ.व.२०८१/०८२ को हालसम्म आन्तरिक राजस्व रु. ७३ लाख ९१ हजार संकलन भएको छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व. २०८२/८३ को लागि सूचीकृत बेरोजगार संख्या १०१६ रहेको छ भने रु. ४७ लाख ७४ हजार बजेटको २४ वटा योजना सम्पन्न भएका छन् ।
- वैदेशिक रोजगारमा जानेहरुको श्रम स्वीकृतिमा सहजीकरण गरिएको संख्या ३५, स्वास्थ्य उपचार खर्चमा सहजीकरण गरिएको सङ्ख्या २ र मृत्यु भएका घर परिवारलाई आर्थिक उपलब्धतमा सहजिकरण गरिएको संख्या १ रहेको छ ।
- सहिद तथा बेपत्ता योद्धा स्मृति पार्कमा २७ जना सहिदहरुको सालिक स्थापना गरी गणतन्त्र नेपालका प्रथम प्रधानमन्त्री सम्माननीय पुष्पकमल दाहाल ज्यूद्वारा सहिद पार्कको उद्घाटन तथा सालिक अनावरण गरिएको ।
- सहिद सप्ताह कार्यक्रम अन्तर्गत २७ जना सहिद परिवारलाई प्रति महिना १ हजारका दरले जीवन निर्वाह भत्ता वितरण गरिएको छ ।
- सहिद स्मृति विश्व श्रम रोजगार बैंक मार्फत ४६ जनालाई रोजगारी दिई नेपाल सरकारको सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गराई परिचय पत्र वितरण गरिएको छ ।
- नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्रबाट आ.व. २०८१/०८२ को हालसम्म १६१३ जना नागरिकले सेवा प्राप्त गर्नुभएको छ ।
- ८ जनालाई अपाङ्ग परिचयपत्र वितरण, ४ जना जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान, दलित लक्षित कार्यक्रम अन्तर्गत ९ जना दलितहरुलाई सिलाई मेशिन, आरन सुधार सामग्री र बाख्रा हस्तान्तरण गरिएको छ ।
- हालसम्म गाउँपालिकामा २२ वटा ऐन, ८ वटा नियमावली र ३५ वटा कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिएको छ ।
- स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LISA) मा ७२.५ र वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन (FRA) मा ७०.५ अंक प्राप्त भएको छ ।

सभाका सदस्यहरू,

अब म ताराखोला गाउँपालिकाको विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती प्रस्तुत गर्न चाहन्छु,

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेका छन्:-

- संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भई २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।
- आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, कानून, योजना तर्जुमा र कार्यन्वयनको अभ्यास गर्न पाउनु ।
- नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु ।
- गाउँपालिका भित्र भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधताको कारण पर्यटकीय सम्भावना रहनु ।
- “घरघरमा सिंहदरबार” को परिकल्पनालाई साकार पार्न संघ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रम वास्तविक लाभग्राही जनतामाझ पुऱ्याउन समेत स्थानीय तहको भूमिका महत्वपूर्ण हुनु ।
- सङ्घीय शासन व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकार गठन भएदेखि नै आर्थिक क्षेत्रमा गतिशीलता, पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पहिचान, प्रचार प्रसार र पूर्वाधार विकासले गति लिनुका साथै स्थानीय नागरिकहरूले विकासको अनुभूति गर्नु लगायतका अवसरहरू रहेका छन् ।

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेका छन्:

- कृषि उत्पादनलाई व्यवसायीकरण गरी आम्दानीको मुख्य क्षेत्र निर्धारण गर्नु ।
- स्थानीय श्रमशक्तिलाई पूर्ण रोजगारमा आबद्ध गराउनु ।
- भौगोलिक अवस्था बमोजिमको महंगो विकास खर्च व्यवस्थापन गर्नु ।
- सहकारी र निजी क्षेत्रलाई विकासको मुलधारमा समाहित गर्नु ।
- स्थानीय तहमा उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरूको पहिचान, प्रभावकारी रूपमा उपभोग, परिचालन र समन्यायीक वितरण गर्नु मुख्य चुनौतीहरू रहेका छन् ।

सभाका सदस्यहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु, आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा तपसिल बमोजिमको आधारहरू लिईएको छः-

- नेपालको संविधान
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८
- अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- विपद जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- संघ, प्रदेश र गाउँपालिकाको आवधिक विकास योजना, दिगो विकासका लक्ष्यहरू र विकासका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू,
- गाउँपालिकामा निर्माण भएका विभिन्न ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिहरू,
- गाउँपालिकाको मध्यमकालीन खर्च संरचना, गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत र साधनहरू,
- अन्तर स्थानीय तह सहकार्य सम्बन्धी साझा सरोकारका विषयहरू,
- नेपाल सरकारको १६ औं आवधिक योजना र दिगो विकास लक्ष्य २०३० को मार्गचित्र।
- स्थानीय आवश्यकताको साथै सरोकारवालाहरूको सल्लाह सुझाव ।

सभाका सदस्यहरू,

अब म आगामी वर्षको गन्तव्य, सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहान्छु,

गन्तव्य - “सुखी नागरिक, समृद्ध गाउँपालिका”

सोच — “कृषि, खनिज, पर्यटन र पूर्वाधार : आत्मनिर्भर र समुन्नत ताराखोलाको आधार”

लक्ष्य - “श्रम, सहकारी, कृषि, पशु, पर्यटन, उद्योग र पूर्वाधार : गुणस्तरीय स्वास्थ्य र शिक्षा एक घर एक रोजगार”

उद्देश्यहरू:-

- सर्वसाधारणहरूको जीवनयापनलाई सहज बनाउन मुख्य सडक कालोपत्रे, ढलान, ग्राभेलिङ तथा सहायक सडकहरूको स्तरोन्नती कार्यको सुरुवातसँगै मोटरेवल पुल,

- कल्भर्ट, कज वे, भवन निर्माण लगायतका अति आवश्यक योजनाहरूलाई योजना बैंक मार्फत प्रतिफल प्राप्त हुने गरी बजेटलाई प्राथमिकीकरण गर्ने ।
- गाउँपालिकाको आर्थिक विकासलाई मध्यनजर गर्दै “अध्यक्ष नवप्रवर्तन कार्यक्रम” मार्फत कृषि, पशु, पर्यटन, उद्यमशीलता, सहकारी, शिक्षा, स्वास्थ्य र श्रमिक वर्गहरूलाई विकासको मुख्य केन्द्रमा राखिनेछ ।
 - स्थानीय आर्थिक विकास क्षेत्रमा निजी तथा साझेदारी लगानीमा लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको प्रवर्द्धन, उत्पादनशील पूर्वाधार निर्माण र आयमूलक तथा सीपमूलक कार्यक्रमको सञ्चालनबाट एक वडा एक उत्पादनमा जोड्दै एक घर एक रोजगार बनाउने ।
 - आन्तरिक उत्पादन र रोजगारी अभिवृद्धिको लागि जल, जमिन र जंगलको संरक्षण र विकास संगै उपयोग गरी घरेलु तथा साना उद्योगहरू सञ्चालन गर्दै पर्यटन क्षेत्रको विकास र विस्तार गर्ने ।
 - सामूहिक तथा साझेदारी उत्पादन प्रणालीको विकास गर्दै निर्वाहमुखी कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रलाई व्यवसायिकीकरण गर्ने ।
 - विद्यालय तहको सार्वजनिक शिक्षालाई सुधार गर्नको लागि विद्यालयमा पूर्वाधार, प्रविधि र जनशक्ति विकास गर्ने र स्थानीय भाषा संरक्षणको लागि भाषाको विषय अध्यापन गराउने ।
 - औपचारिक तथा अनौपचारिक क्षेत्रमा कार्यरत श्रम शक्तिलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गर्ने ।
 - आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर वृद्धि गरी सबैमा पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
 - स्थानीय भाषा, कला र संस्कृतिको जगेर्ना गर्दै सबैखाले विभेदको अन्त्य गर्दै विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी सामाजिक न्याय र समावेशीकरणको प्रवर्द्धन गर्ने ।
 - उमेरगत खेलकुद विकासको लागि अध्यक्ष कप खेल महोत्सव सञ्चालन गर्ने ।
 - गण्डकी प्रदेश सरकार खानेपानी मन्त्रालयबाट सञ्चालित N-WASH कार्यक्रममार्फत स्वच्छ पिउने पानीको पहुँच विस्तार र सरसफाईको सुनिश्चितता गर्ने ।
 - गाउँपालिकामा रहेका शहिद-वेपत्ता परिवार, घाईते, अपाङ्ग व्यक्तिहरूलाई विशेष कार्यक्रम मार्फत सम्बोधन गर्ने ।
 - जलवायु परिवर्तन, जनधन सुरक्षा र विपद् जोखिम न्युनीकरणको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको उपयोग बढाई सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाई सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने ।
- प्रशासनिक संयन्त्रलाई जवाफदेही र पारदर्शी बनाई ढिलासुस्ती र अनियमितताको अन्त्य गर्ने र भ्रष्टाचारप्रति शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गर्ने ।
- स्थानीय सरकार, सहकारी र निजी क्षेत्रको लगानी गर्ने वातावरण तयार गर्ने गरी पूँजी विकासलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्न स्रोतहरुको पहिचान गरी राजस्वको दायरा विस्तार गर्ने ।

सभाका सदस्यहरु,

अब म आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को विषयगत एवम् क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

मुख्य जोड:-

- क) उत्पादनशील, दिगो र समावेशी रूपमा आर्थिक वृद्धि गर्न श्रम, सहकारी, कृषि, पशु, उद्यमशीलता, पर्यटन विकास, खनिज उद्योग सञ्चालन र मुख्य सडक निर्माणलाई प्रमुख आधार लिएको छु ।

आर्थिक विकास

१. कृषि तथा पशुपालन

- गाउँपालिकामा आन्तरिक उत्पादन बढाई निर्यात वृद्धि गर्न तथा पर्याप्त मात्रामा रोजगारी सिर्जना गर्न कृषक, कृषि समुह, निजी क्षेत्र, सहकारी र समुदायको साझेदारीमा “उत्पादन र रोजगारीका लागि साझेदारी” कार्यक्रम संचालन गरी एकिकृत उत्पादन र बजारीकरणलाई जोड दिईनेछ ।
- कृषि क्षेत्र सुधारका लागि सिँचाई पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिदै जलवायु मैत्री कृषि प्रणाली अपनाईनेछ ।
- स्थानीय मौरीपालक कृषकलाई मह उत्पादनमा वृद्धिका लागि आधुनिक घरको व्यवस्था सहित तेलहन बाली उत्पादनमा आवद्ध गरिनेछ ।
- वितरणमुखी अनुदानलाई निरुत्साहित गर्दै उत्पादनमा आधारित अनुदान प्रणाली विस्तार गरिनेछ ।

- औषधिजन्य प्रयोजनका लागि जडीबुटी उत्पादनका साथै गाउँपालिकाको विकासका सम्भावित क्षेत्रमा सबै प्रकारका अध्ययन, अनुसन्धान तथा नवप्रवर्तनका कार्यक्रमहरू गरिनेछ ।
- पशुपन्छी उपचारमा थप जोड दिदै गाउँपालिका स्तरिय आधारभुत प्रयोगशाला स्थापना गरी गुणस्तरीय सेवा प्रवाह कायम गरिनेछ ।
- रैथाने स्थानीय उत्पादन (आलु, भाँगो, कोदो, मकै, फापर, जौ, गहुँ, उवा, तोरी, अलैची, किवि, आरु, आलुवखडा, नास्पती) लगायतलाई स्तरीकरण र बजारीकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।

२. सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र

- बहुउद्देश्यीय सहकारीहरूलाई एकीकृत उत्पादनको क्षेत्रमा समावेश गरी सहकारी मार्फत उत्पादन तथा बजारीकरण गर्ने, कृषकलाई कार्यविधिको आधारमा तथ्यगत रुपमा अनुदान उपलब्ध गराई तालिम दिईनेछ ।
- सहकारी अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

३. उद्योग तथा वाणिज्य

- अल्लो धागो कपडा, नेपाली हातेकागज (लोक्ता), स्लेट ढुङ्गा, जडिबुटी, ढुङ्गा, गिट्टी काठजन्य वस्तुहरूलाई घरेलु तथा साना उद्योगको रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय उद्यमशीलतालाई प्रमुख आधार बनाई तुलनात्मक लागत लाभ र प्रतिस्पर्धात्मक क्षमताका वस्तु तथा सेवाको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गरिनेछ ।
- औद्योगिक ग्रामको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

४. पर्यटन

- गाउँपालिकाकामा भएका पर्यटकीय स्थलको सुधार गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र अर्गल देखि शहिद तथा बेपत्ता योद्धा स्मृती पार्क हुदै मरजलप थामी खजुवा-सिकारी देउराली-तिनचुले, गाढा पार्ने धुरी, मालारानी देउराली ढुङ्गेलोक, फागुस, लम्बुजुल्फे, पट्टीशिकारी, खिउताल, वाकसेर गुफा, गजिनी दह, घुम्टे, काक्राखोर, गाईघाट झरना, मोतिमारे, कालिलोक, शिवधुरी,

झुलेनी, धम्जा देउराली, मथे देउराली, थामी पार्क (गुरिल्ला पदमार्ग) पर्यटकीय गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ ।

- शहिद तथा वेपत्ता पार्क, मोतिमारे पार्क, सङ्ग्रहालय, तिनचुले, करिमेला नमुना बस्ती, डुडेलेक, घुम्टे, गाईघाट झरना लगायतका पर्यटकीय स्थलहरूमा पर्यटन पूर्वाधार निर्माणलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- गाउँपालिका भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूलाई होमस्टेमा आवास र स्थानीय परिकार ब्राण्डको रूपमा उपलब्ध गराउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

सामाजिक विकास

१. शिक्षा

- स्थानीय पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक पठनपाठन कार्यलाई निरन्तरता दिदै आधारभुत तहमा स्वेच्छिक रूपमा स्थानीय भाषाको माध्यमबाट शिक्षण कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।
- प्राविधिक धारमा अध्ययनरत जेहन्दार, शहिद परिवार, द्वन्द्व पीडित, न्यून आर्थिक स्रोत भएका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा सूचना प्रविधिको पहुँच विस्तार गरी सिकाईमा प्रभावकारिता कायम गरिनेछ ।
- भगिनी सम्बन्ध स्थापना भएका स्थानीय तह र उत्कृष्ट नतिजा प्राप्त विद्यालयहरूको शिक्षण सिकाईको अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शिक्षण कार्यलाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन शिक्षकहरूलाई राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय तालिम, अध्ययन, अवलोकन, भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- शैक्षिक क्षेत्रमा देखिएका समस्याहरूको समाधान गर्न र गुणस्तरीय शिक्षण सिकाईलाई प्रवर्द्धन गर्न सुपरिवेक्षण, निरीक्षण, अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

- गाउँपालिका भित्रका युवा जनशक्तिलाई सरकारी क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न लोकसेवा तथा शिक्षक सेवा आयोगका तयारी कक्षा निःशुल्क रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या न्यून हुँदै गएको र भौगोलिक रूपमा कठिनाई भएको कारण एकीकृत र गुणस्तरीय शिक्षा कायम गर्नको लागि आवासीय विद्यालय निर्माणको लागि पूर्वाधार विकास गर्नुका साथै विद्यालय बस सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- कक्षा ५, ८, १० र १२ मा उत्कृष्ट नतिजा हाँसिल गर्ने शिक्षक तथा विद्यार्थी सम्मान कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

२. स्वास्थ्य

- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तर वृद्धि गर्न दक्ष जनशक्ति, पूर्वाधार तथा उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक, अशक्त तथा अपाङ्गहरुलाई घरमा नै नियमित स्वास्थ्य परिक्षण एवम् औषधी उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा, औषधी वितरण सहित एम्बुलेन्स सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन सार्वजनिक निजी साझेदारी अवधारणा लागू गरिनेछ ।
- योग प्रशिक्षकहरुद्वारा वैज्ञानिक रूपमा योग र ध्यानका प्रशिक्षण शिविरहरु सञ्चालन गरी दैनिक जीवनको अभिन्न विषयको रूपमा अघि बढाईने छ ।
- सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई क्रमश थप गर्दै लगिनेछ ।

३. युवा तथा खेलकुद

- ताराखोला बहुउद्देश्यीय कभर्ड हल/स्टेडियम लगायत खेलकुद पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मतलाई प्राथमिकतामा राखी बालबालिकाको उमेरगत खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- युवा श्रम शक्तिलाई विकासका कार्यक्रमहरु मार्फत स्वरोजगार उन्मुख बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

- गाउँपालिका भित्र मेला पर्वको अवसरमा आयोजना गरिने खेलकुद प्रतियोगिताहरूलाई आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा मात्र सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

४. संस्कृति

- गाउँपालिकाको बहुसांस्कृतिक पहिचान र मौलिकता झल्किने सांस्कृतिक पक्षको संरक्षण एवम सम्बर्द्धनमा विशेष जोड दिईनेछ ।

५. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण

- सबै प्रकारका हिंसा विरुद्धको शून्य सहनशीलताको नीति अबलम्बन गर्दै महिला, दलित, बालबालिका, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, अति विपन्न, आदिवासी जनजाति र सामाजिक बहिस्करणमा परेका वर्गको लागि उत्थानशील कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासनयुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिँदै आ.व.२०८२/०८३ मा बाल श्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।
- सामाजिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली प्रयोग गरी विवरण प्रविष्टि गरिनेछ ।

६. खानेपानी तथा सरसफाई

- गाउँपालिकामा स्वच्छ पिउनेपानी व्यवस्थापन गर्नको लागि N-WASH रिपोर्ट तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- टोल विकास संस्थाहरूसँग विकास निर्माणका कार्यहरू, पर्यावरण संरक्षणका साथै फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यमा सहकार्य गरिनेछ ।

७. मानव अधिकार र सामाजिक न्याय

- ऐतिहासिक जनयुद्ध, जनआन्दोलनका शहिद तथा बेपत्ता परिवार, घाईते, अपाङ्ग योद्धा र असहायहरूको लागि निश्चित मापदण्डको आधारमा मासिक रुपमा जीवन निर्वाह भत्ताको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- दलित तथा आर्थिक रुपमा अति विपन्न परिवार, शहिद परिवार, घाईते र शारीरिक रुपमा कमजोर व्यक्तिलाई स्वास्थ्य बीमा तथा सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध गराउने कार्यको शुरुवात गर्दै बेरोगार श्रम शक्तिलाई लगानीमा

सत प्रतिशत वा अवस्था हेरी साझेदारीमा सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गर्न शहिद स्मृति विश्व श्रम रोजगार बैंकमा सूचीकृत गरिने छ ।

पूर्वाधार विकास

१. सडक तथा पुल

- गलकोट साँदी साँगुबोट दोगाडी करिमेला पलिम रुम म्याग्दी कृषि सडक र धनसिंह चोक, अमरभूमी अर्गल तारा सिप म्याग्दी (शहिद मार्ग) को केही भाग कालोपत्रे, ढलान, ग्राभलीड तथा स्तरोन्नति, मोटरेबल पुल, कल्भर्ट निर्माण तथा मर्मत कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- दलामचौर र छेल्दर खोला मोटरेबल पुल निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिदै अन्य आवश्यक पर्ने स्थानहरुमा कल्भर्ट, कजवेको निर्माण साथै गाउँपालिका प्रवेशद्वार निर्माण गरिनेछ ।
- योजना बैंक स्थापना गरी आयोजनाहरुलाई आवश्यकताको आधारमा प्राथमिकीकरणमा राखी छिटो प्रतिफल दिने र समयमा सम्पन्न हुन सक्ने आयोजना तथा कार्यक्रमहरुमा यथेष्ट बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- बहुवर्षीय योजना छनौट गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- विकास आयोजना छनौट गर्दा सामाजिक-आर्थिक लाभ, स्थानीय क्षेत्रगत सन्तुलन, उत्पादन र रोजगारी सिर्जनालाई प्रमुख आधार बनाईनेछ ।
- संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसंग थप समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

२. भवन तथा सहरी विकास

- निर्माण हुन बाँकी वडा नं. ५ र वडा नं. ३ को वडा कार्यालय भवन, वडा नं. २ को अर्गल स्वास्थ्य चौकी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई निर्माणको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नमुना विद्यालयको भवन क्रमागत रुपमा निर्माण गरिने छ ।
- अपाङ्गमैत्री सार्वजनिक संरचना तथा सेवा प्रवाहको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ ।

३. उर्जा

- संघीय सरकारको अनुदानमा स्थानीय विद्युत साझेदारी तथा वैकल्पिक उर्जा कार्यक्रमको नीति अगाडि बढाईने छ ।

४. सिँचाई

- सिँचाईको व्यवस्था नभएका खेतीयोग्य जमिनहरूमा मागको आधारमा सिँचाई साझेदारी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. वन तथा वातावरण

- सामुदायिक वनमा पर्यापर्यटन क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ । व्यवसायिक वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा उपयोगका लागि समुदाय, कृषक समुह, सहकारी र निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

२. जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण र विपद् व्यवस्थापन

- विपद् पूर्व तयारी, न्यूनीकरण, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थ, मत्स्य र अन्य प्राकृतिक श्रोतहरूको अनाधिकृत एवं अवैज्ञानिक दोहनलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापन कोषमा रकम अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी श्रोत परिचालन गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास

१. प्रशासनिक व्यवस्थापन तथा सुशासन

- सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई सेवाग्राही आम नागरिकप्रति जवाफदेही र उत्तरदायी बनाइनेछ ।

- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम, गोष्ठी सञ्चालन गरि नतिजामुखी बनाईनेछ ।
- विकास योजनाहरू प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न विद्युतीय खरिद प्रणालीको व्यवस्थित प्रयोग गरिनेछ ।
- एकीकृत विद्युतीय हाजिरी व्यवस्थापन प्रणाली लागु गरिनेछ ।
- सुशासन कायम गर्न तथा सार्वजनिक सेवाको प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाई श्रोत साधनको समतामुलक बाडँफाँडका लागि डिजिटल गभरनेन्सको (Digital Governance) अभ्यास र मार्ग चित्र तयार गरी कार्यान्वयनको पहल गरिनेछ ।
- आधारभुत वस्तु तथा सेवाको सहज आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र यस्तो अनुगमनमा टोल विकास संस्था साथै उपभोक्ताहरूलाई समेत संलग्न गराइनेछ ।
- गाउँपालिकाको खर्चलाई वस्तुपरक, अनुमान योग्य र नतिजामुखी तुल्याउन मध्यमकालीन खर्च संरचना (MTEF) पद्धतिलाई वस्तुगत रूपमा यथार्थपरक बनाईनेछ ।
- संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानीय तहहरूसँग आपसी सहकार्य र समन्वयको लागि अन्तर समन्वय तथा सहकार्यको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. आर्थिक प्रशासन एवं व्यवस्थापन

- आर्थिक प्रशासन प्रणालीलाई वस्तुपरक र विश्वासनीय बनाई आर्थिक अनुशासन तथा वित्तीय जवाफदेहिता सुदृढ गरिनेछ । कार्यालयमा रहेको बेरुजु फछ्यौट गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

३. राजस्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन

- आन्तरिक राजस्वको दायरालाई वृद्धि गर्दै राजस्व सङ्कलनलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाईनेछ ।

४. सूचना तथा संचार

- गाउँपालिकाको सम्पूर्ण विकासका क्षेत्रहरूमा स्थानीय सञ्चारको भरपुर प्रयोग गरिनेछ ।

- स्थानीय सञ्चार संस्था र गाउँपालिकाको सहकार्यमा जनहितकारी सूचनाहरू सम्प्रेषण गर्ने तथा सूचनाहरूमा सञ्चार संस्थाहरूको पहुँच बढाई पारदर्शी शासन व्यवस्था अबलम्बन गरिने छ ।

यस गाउँसभामा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रमले निर्दिष्ट गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरू दक्षतापूर्वक कार्यान्वयन भई स्थानीय अर्थतन्त्रमा वृद्धि हुनुको साथै उत्पादनशील, रोजगारीमूलक, आत्मनिर्भर, सुखी र समृद्ध गाउँपालिका निर्माण हुने विश्वास लिएको छ ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्न सहयोग गर्ने उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, प्रशासकीय अधिकृत, सम्पूर्ण वडाका वडा अध्यक्षहरू, कार्यपालिका तथा वडा सदस्यहरू, सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरू, निवर्तमान जनप्रतिनिधिहरू, राजनीतिक दलका पदाधिकारीहरू, विद्यालयका प्रधानाध्यापक, शिक्षक, पत्रकार, विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधि, देश-विदेशमा रहनुभएका दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरू लगायत सबैमा हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

मिति:- २०८२/०३/०९ गते, सोमबार, रोज २ शुभम !

धन बहादुर वि.क.
अध्यक्ष